בסוד שיח

מדוע לא שרו את "התקווה"?

מאת שאול שיח

סיפור החרמות של "הגאון מווילנא" על החסידות וההסידים תפס תאוצה, כאשר אנשים נאמנים עליו גילו את אוזנו, כי החסידים הם פורקי־עול והראייה: ראו אותם אוכלים בתשעה באב. העובדה היתה נכונה, רק שאותם "אנשים נאמנים" "שכחו" לספר להגר"א, כי מדובר היה בתשעה באב שחל בשבת...

אותו סיפור קרה עם יו"ר הנהלת הסתדרות הציונית, שמחה דיניץ, שדיווח לתקשורת הצמאה ללשון הרע על הציבור הדתי־חרדי, כי צעירים חסידי חב"ד סירבו לשיר את ההמנון, את "התקווה", בתום טקס שנערך בבאבייי־איר.

הגירסה השלמה יודעת לספר את העובדות הבאות: "שמחה דיניץ הגיע לקיים ולאתר הזכרון בבאבייי־איר עם איה מיליונר אמריקני. ביקש דיניץ משליח חב"ד במקום, (בקיבוץ שיביא עמו כמה מדריכים חב"דניקים עם ילדי קייטנה מקומית לבאבייי־איר, כנראה, כדי לשוות למעמד טקסיות ואולי להרשים את המיליונר ולהראות לו עד היכן מגיעה הזדוע הארוכה של ההסתדרות הציונית. בסוף ה"טקס" הזל מי שהחל לשיר את "התקווה". אבל מה אפשר לעשות והשליח המקומי הרב כתריאל שם־טוב הוא אמריקני מבטן ומלידה והוא אינו יודע את מלות "התקווה" בע"פ, כמו הרבה ציונים טובים המשרתים את ישראל בגולה. האחרים שהיו שם, הם רוסים "חוזרים בתשובה" שבקושי יודעים לחבר שני משפטים בעברית. אבל איך העולם היהודי והציבור בישראל (והיה יודע ששמחה דיניץ היה בקיבוץ ובבאבייי־איר אלמלא נזדק הבוץ בפניהם של אותם צעירים, שבסך הכל עשו לשמחה דיניץ טובה אישית ואיש אינו חייב לו דבר?

התמונה הזא מדוע קוני הסיפורים הללו אינם טורחים, כפי שמחייבת האתיקה העתונאית, לברר את הסיפור על היבטו השני. למיטב ידיעתי ראש מחלקת העלייה והקליטה בסוכנות היהודית, אורי גורדון אינו מקבל כמובן מאליו את הנתונים שמציין שמחה דיניץ, למרות היותו יו"ר ההסתדרות הציונית העולמית.

אני לא משוכנע, כי מר דיניץ קרא את הביאוגרפיה העדכנית שלא מכבר יצאה לאור, של המשורר נפתלי הרץ אימבר מחבר "התקווה". לוא היה קורא אינני משוכנע, כי היה מתלהב משירת ההמנון ליד ארון הזכרון בבאבייי־איר.

בכוחם להלל ולשבח את חסידי חב"ד על פעולותיהם לקימום הריסות היהדות בבריה"מ, מצא שמחה דיניץ מקום דוזקא להשמיץ – וחבל.

רק לפני כמה דקות שמעתי ברדיו את נציג הסוכנות היהודית בבריה"מ מספר, כי הוא מתלבט ביצד לנהוג עם חמשת הקיסטות של הסוכנות היהודית בבריה"מ, בעקבות האירועים האחרונים שם ואופי המשטר החדש. (בעוד הוא מתלבט, ענה האדמו"ר מלובביץ' שליט"א לשאלה שהוצגה לו, אם לעשות שינויים בקייטנות חב"ד בבריה"מ ב־45 (!) במספר בימים אלה ממש – כי אין לעשות שום שינוי. "בתמהון רבי גדול קבלתי השאלה. כפשוט ומשיכו בכל התוכניות כולל הקייטנות עד גמירא כמתוכנן וה' יצליחם ויבשרו טוב" – כתב האדמו"ר על מכתב השאלה. ההוראה יצאה מיד ל־30 השלוחים של חב"ד בבריה"מ ולפעילים האחרים שיצאו לסיוע בניהול הקייטנות הללו המתוכננות לפעול עד סוף חודש אלול, שלא לספות סנטימטר אחד מתוכנית הפעולות לחיזוק החיים היהודיים בבריה"מ, ולהיפך: "לפעול בהתחזקות הכי גדולה".

בליל הפיכה ערכו שליחיו של האדמו"ר שתי חופות בבית הכנסת החדש של חב"ד "פוליקוב" בניין שניתן לחב"ד על־ידי השלטון הקודם. תוך כדי החתונה, כאשר הגיע תוכן התשובה של האדמו"ר כי "אין לעשות שום שינויים", פרץ הקהל במקום בשירה אדירה ובריקודים נלהבים "ניים ניים ניקודי" (משהו כמו "אין עוד מלבדו") שיר ששרו חסידי חב"ד במחתרת בשעותיהם הקשות ביותר בתקופה סטלין. גם מבצע הברית נמשך כרגיל בבית הכנסת הישן של חב"ד "מרינה ראשא", ובלילה הראשון של העצר רץ אחד החב"דניקים לקנות 20 עופות והביאם אל השוחט הידוע מוטל ליפשיץ, כי "הרי בשבוע הבא ישנם עוד כמה חתונות וצריך לשמח את החתן והכלה בכשר וייץ".

ההפיכה לא הפתיעה את האדמו"ר, שענה על עשרות פניות, בדבר השקעות בבריה"מ, כי המצב אינו יציב והכל יכול לקרות שם ועדיף לחפש מקומות אחרים.

ובעוד מר דיניץ מצא מקום להבאיש את ריחה של חב"ד, מעניין מדוע לא ראה לנכון לפרסם את הודעת האדמו"ר, כי ישראל היא מהמקומות הבטוחים ביותר בעולם להשקעות, ועודד את ראשי המגבית וה"בונדס" להפנות משאבים לישראל.

"מעמד הרב" בלי הרבנות

הרבנים הראשיים לישראל הופתעו לגלות, כי הוקמה ועדה מיוחדת באחד המשרדים הממשלתיים שעניינה, בין היתר, לקבוע מה הם תפקידיו של רב בישראל. הרבנות הראשית לישראל סברה עד כה, כי נושא זה הוא בתחום טיפולה ופי לא יעלה על הדעת לקבוע נהלים בתחום זה, בלי שהרבנות הראשית תהיה הגורם הדומיננטי בכל ועדה העוסקת בה. העניין כולו נתון עתה בבדיקה מתוך מטרה לישב את אי ההבנה בדרכי שלום.

ועדה חדשה לרה"ארגון

הנהלת פורום ראשי הסניפים של המפד"ל תתכנס בימים הקרובים כדי לבחור ועדה שתבוא בדברים עם מזכירות התנועה, כדי להקים ועדה מיוחדת לרה"ארגון של מחלקות המפד"ל וסניפיה. זאת על־פי ההלטות הוועידה הקודמת של המפד"ל. פורום ראשי הסניפים החליט להיות פעיל וערני בקשריו עם ראשי המפלגה כדי להעמיק את הקשר בין מרכז המפלגה לסניפים.

סרט ★ סרט ★ סרט

בעריכת נעמי גולן

מי צריך אמריקה

"עיר החטאים" ● "טיילת", ת"א ● "שעות גורליות" ● "טיילת", ת"א

חבורת שוטרי חרש ושרשעים – בעולם התחתון של הארלם. קשה להבחין בין הטובים לבין הרעים, ולא במקרה

מי שראה את "עיר החטאים" (על רובע הכושים בניו־יורק) ואת "שעות גורליות" על פשיעה אלימה בפרבר וילות אמריקני – ועדיין חולם על חיים בארצות הברית – שיקום. כן, ברור לי שהרבה מן הישראלים קמים ומשכיבים ללכת, או לחלום לפחות, על ארץ הפלאות שהחוותיה מרחפי זהב. אם בכל זאת אתם מתפשים תרופה מרה להתפכחות – התבוננו בצמד הסרטים החדשים עליהם אני מספרת היום.

לא מדובר בסרטים טובים – ובכל זאת, אלו סרטים מאלפים. ב"שעות גורליות" עובדת משפחה אמריקנית "טובה" (אב עורך דין, אם בתהליכי גירושין ילדים אנטיפפטים אבל לבושים יפה, יהדים לשחק בכדור ולנגן על פסנתר) – "חוויה" טראומטית כאשר שלישיית פושעים משתלטת על ביתה. הסיפור מוכר – ולקוח מסטטיסטיקת הפשע של ארצות הברית. המתח מתמקד בסיוטים בני הבית לברוח בדרכים שונות ממצבם ככני ערובה, מהאלימות המרומזת שמדי פעם גם מתפרצת החדה בהאכזריות פיזיות אכזריות, וממאבק הרצונות שבין הפושע הפסיכופאט (מיקי רורק) לבעל הבית הלא בנוע בעל העבר הצבאי בחיל הנחתים, המארינס (אנתוני הופקינס).

המשחק של רוב השחקנים – צעקני, עצבני ומעצבן. במיוחד כך של תוקרת האף־בי־איי. המנהלת את המצוד אחר הפושעים. מייקל צ'יינו, בכמאי, מאכזב הן בפיתוח הסרטים והן בהדרכת השחקנים. אבל המציאות האמריקנית המשתקפת מבעד לסיטנות המתחלפות – משמחת את לבו של כל מי שרוצה שהישראלים ישארו בצין...

הוא הדין ב"עיר החטאים" סיפורה של חבורת פשע שחורה, א־לה־המאפייה האיטלקית, הצוברת ממון וכוח על ידי מכירת קראק, סם מסוכן משעבד מן הפעם הראשונה, וקטלני.

מול ראש כנופיית הפשע השחורה ניצב צמד בלשים שאינם מעוררים אהדה או סימפטיה הרבה יותר מאשר חברי הכנופייה. אחד מהם – מכור לסמים לשעבר, "שחזר בתשובה", השני – שחור שאמו נרצחה באלימות חסרת פשר בחוצות ניו־יורק על ידי נער מסומם כבן חמש עשרה: "לא לקחו ממנה פרוטה, אפילו לא נכשים. פשוט הרגו אוהה בלי שהרוצח בעצמו ידע למה..."

מספר הבלש לילידיו במרה שחורה. מאז – נשבע לחסל את ראש כנופיית הסמים בכל מחיר ובנכונות מלאה לסכן את חייו.

הסרט עשוי כמו הנושא – באלימות ובצעקנות הסלנג, הבגדים, המוסיקה ההתנהגות והמושגים נוסח שכונת העוני הארלם, אבל זוהי הארלם מזוייפת בסיפור נטול אמת או אמינות שאם יש בו חיוב, כאמור, כולו בתחום של רתיעה מהמקום ומהמצב המתוארים בו. נכון שלא כל ניו־יורק היא הארלם, אבל כפי שאמרה לי ישראלית חוזרת, אחרי שש שנות מגורים בניו־יורק: רק כשחזרתי לירושלים, ולמרות האינתיפאדה, התחלתי להרגע מן המתח ומן הפחד שירעתי בניו־יורק...

מתח ברכבת הדוהרת

"מעברים צרים" ● "דקל", ת"א

לחובבי סיפור המתח המתרחש ברכבת דוהרת, "מעברים צרים" יעניק שעה וחצי של בידור נקי ומהנה.

יש לנו נופים עוצרי נשימה ביופים של הרי קנדה ויערותיה המושלגים, כמעט כגלויית נוף לתיירים שמעוררת רצון לקנות כרטיס טיסה ולטוס לשם. ישנו השוחקן המעולה והסימפטי ג'ין הקמן בתפקיד הדורש ממנו לטפס על קרונות דוהרים ולהתגושש על גגה של רכבת מהירה וישנה עלילת מתח מוכרת מסרטיות וספריה של אגאתה כריסטי – בווריאציה חדשה. אנשים מסתתרים ונחשפים בקרונות ובמעברים, כשצמד הגיבורים בורח מצמד שליחי המאפייה האלבנסים בפרוזדורים. עשרות פעמים הם כמעט נתפסים ותמיד ברוב תושייתם – מצליחים להנצל. ולבסוף – המאבק על גג קרון הזכוכית אל מול הנוף "הרך" במהירות של כמעט מאתיים קמ"ש וכמובן – סופטוב. הרעים נענשים, הטובים ניצלים, הקמן מחייך בסיפוק וגם אנחנו, בצאתנו מאולם הקולנוע.